

ZUR500h Výzkum
zpravodajských a
publicistických obsahu

ZPRAVODAJSKÉ A PUBLICISTICKÉ OBSAHY JAKO PŘEDMĚT ZKOUMÁNÍ

1. SEZNÁMENÍ SE SYLABEM
2. PŘEDSTAVENÍ ÚČASTNÍKŮ
3. ŽURNALISTIKA
 - a) ZPRAVODAJSTVÍ, ZPRÁVA, ZPRAVODAJSKÝ DISKURZ
 - b) PUBLICISTIKA, KOMENTÁŘE
 - c) SOCIÁLNÍ PRODUKCE ZPRÁV
4. VÝZNAM STUDIA ZPO
5. TRADICE ZKOUMÁNÍ ZPO
6. ZPO JAKO PŘEDMĚT ZKOUMÁNÍ
7. KDE SHÁNĚT MATROŠ?
8. TECHNIKY KONSTRUKCE VÝZKUMNÉHO SOUBORU VE VÝZKUMU ZPO

PLÁN SEMINÁŘE

ŽURNALISTIKA

informace o aktuálním dění a komentáře, názory, souvislosti

API: žurnalistika je činnost shromažďování, hodnocení, vytváření a prezentace zpráv a informací. Je to také produkt těchto činností.

ZPRAVODAJSTVÍ

Trampota (2006): podávání zpráv o událostech nejrůznější povahy

Osvaldová a kol. (2001): popis aktuálních událostí, informační a definiční funkce

PUBLICISTIKA

Osvaldová a kol. (2001: 13-14): souvislosti, soudy, stanoviska, mínění, názory či hodnocení, které jsou prezentovány jako názory konkrétních novinářů či redakcí.

ZPRÁVA

Hartley (1982): zpráva/záznam o události, má formu smysluplného příběhu a znakovou podstatu

Van Dijk (1988): text nebo sdělení v rádiu, v televizi nebo v novinách, který přináší nové informace o nedávných událostech

Trampota (2006): objektivní záznam aktuálního dění, poskytuje informace o faktech

Osvaldová a kol. (2001: 24): zpráva záznam o aktuálních událostech, žurnalisticky zpracovanou informaci o něčem, co se stalo nebo o změně nějakého stavu. Fakta, děje nebo myšlenky při tom pouze zaznamenává, sumarizuje a konstatuje, neutrální, konstatující jazyk,

Reese, Lee (2012): zprávy tematizují vztah mezi jedincem, společností a politickou mocí

SOCIÁLNÍ PRODUKCE ZPRÁV

Vztah mezi zprávami a sociální realitou („world outside“)

- zprávy jak zrcadlo sociální reality (přenos)
- zprávy jako sociální konstrukce reality

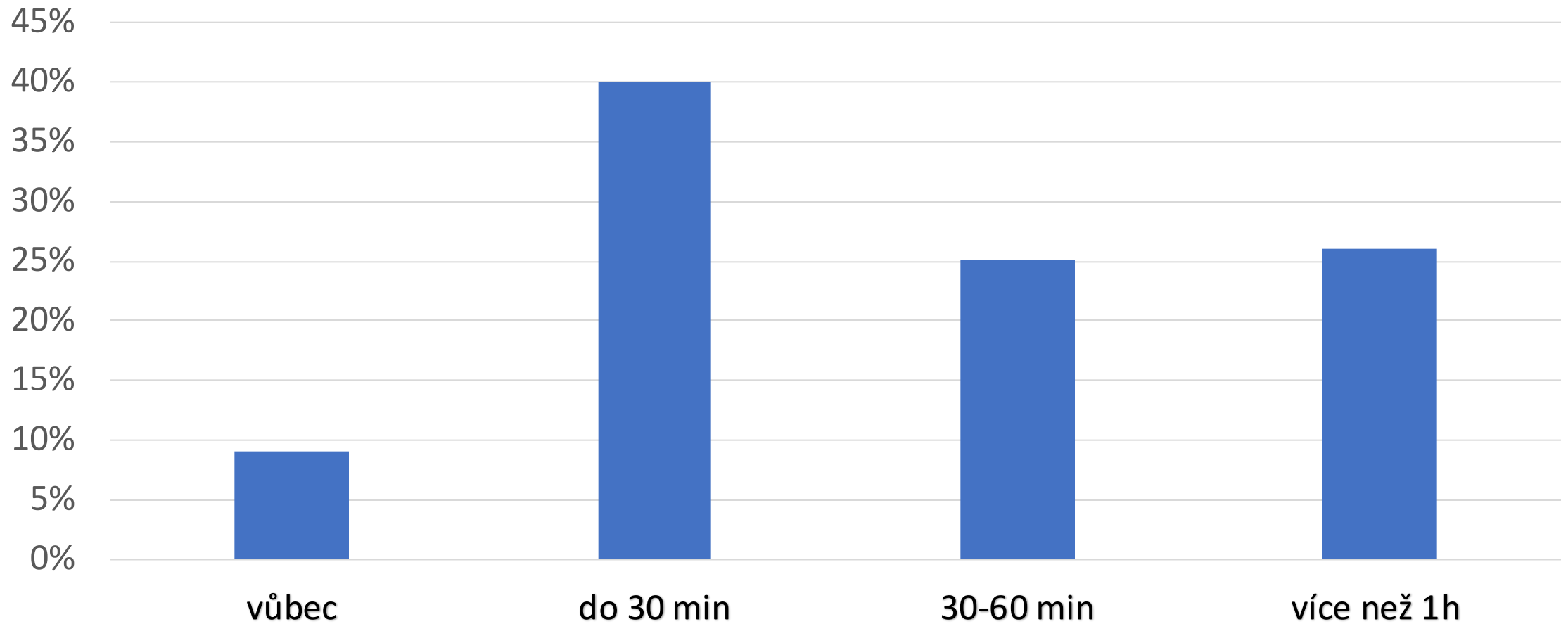
Faktory ovlivňující výslednou podobu zpráv (Shoemaker, Reese, 2006):

- individuální charakteristiky novinářů, profesionalizace, profesní kultura v tom sdílené představy o roli médií
- zpracovatelské konvence, zpravodajské rutiny
- organizační struktura
- vlastnické vztahy,
- ekonomické prostředí, zdroje příjmů
- politických sil a zájmy, ideologie

VÝZNAM STUDIA ZPO

- Předpoklad vlivu na jedince a společnost
- Zprávy mají reprezentovat svět venku, zprostředkovávají nám pseudo-prostředí
- Propojení s veřejným životem, veřejným míněním a politickou sférou
- ZPO primární zprostředkovatel politického
- Zprávy jako nepřímé vyjádření politické moci, reflexe mocenského uspořádání, zároveň prostředí, v němž se mocenské uspořádání utváří a restrukturuje (Reese, Lee, 2012)
- Nepřímo vypovídá o povaze a dynamice pozdně-moderních společnosti (sociologická relevance)

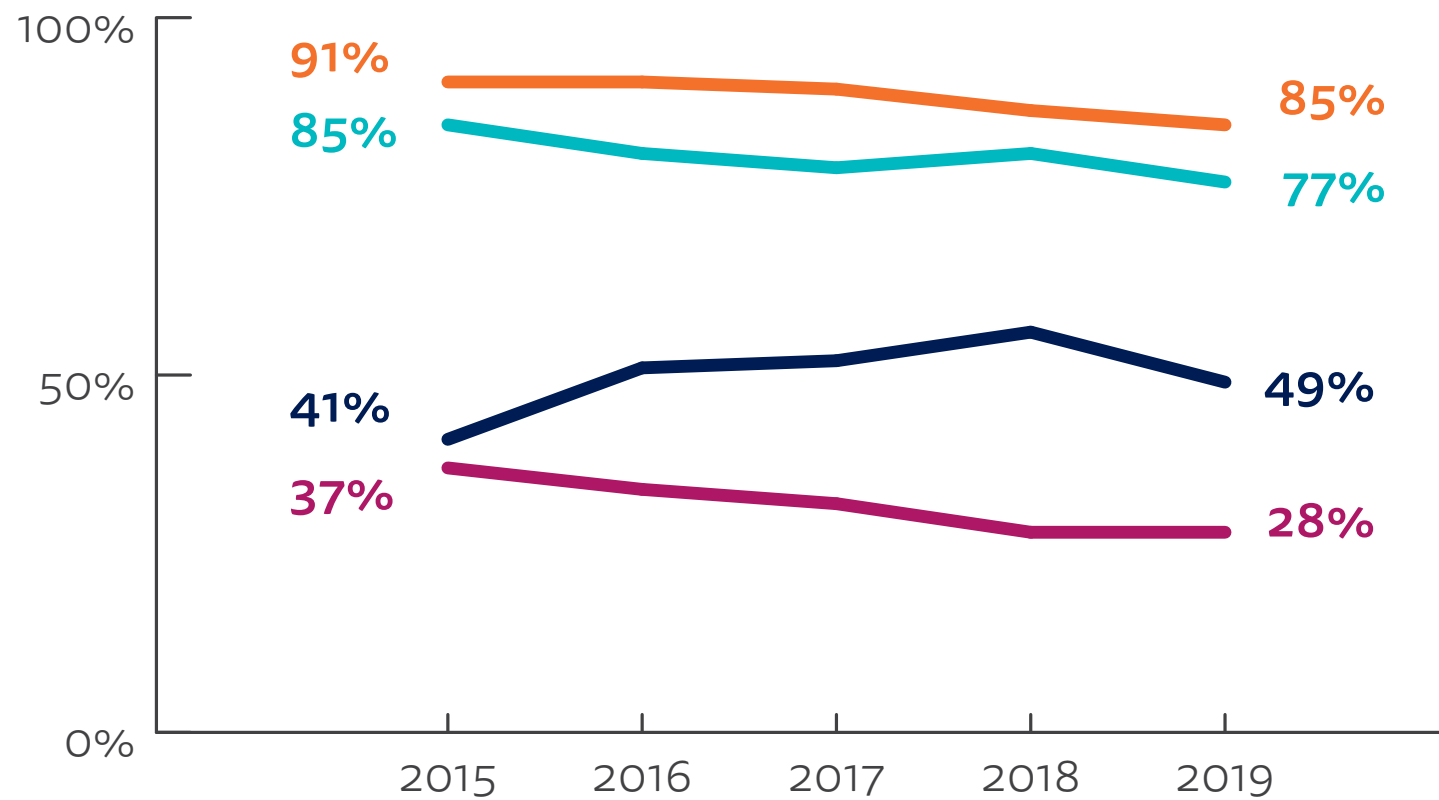
KONZUMACE ZPRÁV V ČR (ESS 2016)

SOURCES OF NEWS

2015-19

- Online (incl. social media)
- TV
- Print
- Social media

TRADICE ZKOUMÁNÍ ZPO

Behavioristická tradice	Humanistická tradice
měření systematického zvýznamňování měření relativní frekvence prvků pokus o zobecnění obsahu	interpretace snaha vztáhnout obsah ke kontextu
zájem o především manifestní, zřejmé významy	zájem o latentní významy
kvantitativní metody, obsahová analýza	kvalitativní metody, textuální analýzy, sémiotika, CDA, rétorická analýza

OSTATNÍ TRADICE:

Analýza mediálního rámování – zaměřená na moc médií **definovat** události a sociální realitu, zájem o to, jakým způsobem struktura obsahu upřednostňuje určitý výklad dění

Výzkum nastolování agendy - obsah zpráv jako nástroj prioritizace témat a jejich atributů, zapadá do BT

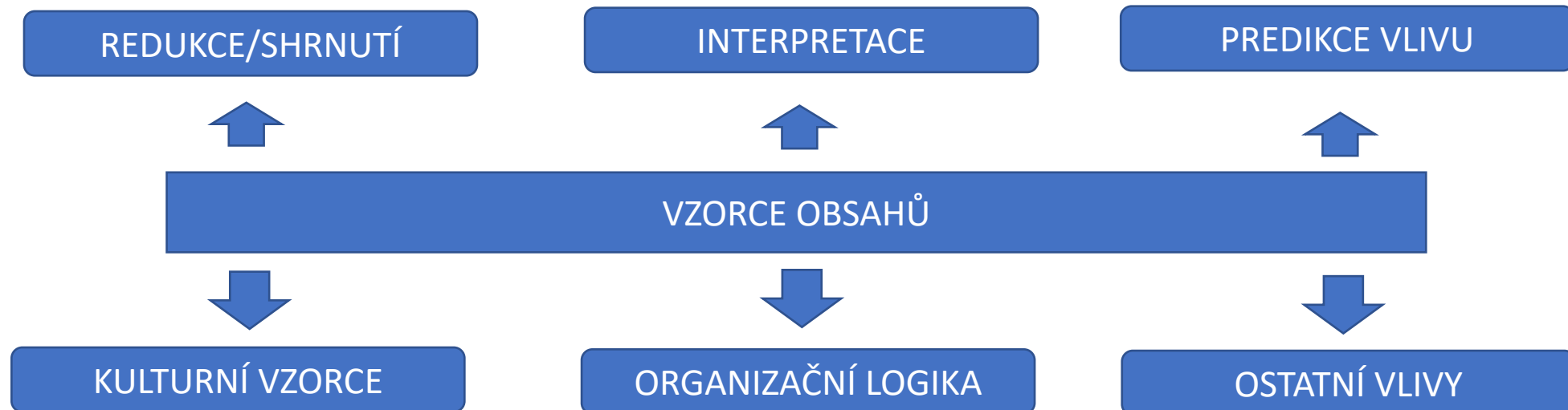
CCCS – role obsahů v udržování struktur hierarchického uspořádání společnosti s ohledem na rasu, etnicitu, rod či třídní zakotvení, zpravodajství jako ideologický aparát státu

GMUG – měření předpojatosti a ideologie ve zprávách pomocí obsahové analýzy

CDA, kritická lingvistika, sociolingvistika - vztah mezi zpravodajstvím a společenským či mocenským kontextem tvorby a šíření zpráv, stylem informování a charakteristikami publika, vyjadřování subjektivity, diskurzivní polohy ve zprávách, perspektiva informování, styl informování

ZPO jako předmět zkoumání

- Obsah v rámci komunikačního procesu
- Obsah: souhrn vizuálních a verbálních informací přenášených v médiích (Reese, Lee, 2012)
- Vzorce obsahu – opakující se prvky obsahu

VZORCE OBSAHŮ VE ZPRÁVÁCH (Reese, Lee, 2012; Reese, Shoemaker, 2006)

1. **Vztah mezi žurnalistikou a státem:** zprostředkovávání institucionálních hlasů, diskurzu politických elit; zájem o vzorce přítomné napříč médii (Rojecki 2008, Van Dijk, 2003); styly informování
2. **Mediální předpojatost:** stranění, indikátory: prostor a umístění (D'Alessio and Allen 2000), tón, valence (Aday et al., 2005; Dalton et al., 1998) otázka – co je standard?
3. **Způsob výkladu politiky:** mediální rámce (např. dostihy, strategický), negativita, aktivita redakce (vlastní hlas, interpretace)
4. **Zdroje s přístupem do zpráv:** zastoupení, diverzita, funkce zdroje v obsahu, hierarchizace
5. **Témata:** zastoupení, prioritizace, juxtapozice
6. **kvalita informování:**
 - a) z hlediska politické informovanosti: senzacechtivost (laciné upoutávání pozornosti na úkor informování o důležitých záležitostech), bulvarizace, epizodické/tematické rámování, personalizace příběhů
 - b) z hlediska adekvátní reprezentace vnějšího světa: zpravodajské hodnoty, významnost, srovnání s indikátory skutečnosti
 - diverzita ve složení společnosti, jak je reflektováno etnické, rasové, třídní či rodové složení, menšiny, stereotypy,
 - zastoupení zpráv z různých částí zemí a světa, kterým regionům a zemím se dostává pozornosti, kterým naopak ne a ve spojení s jakými tématy, rozdíly z hlediska geopolitiky
7. **Ideologické kódy:** konstrukce legitimacy; způsob reprezentace společenský nežádoucího jednání – násilí, zločinnost, deviantní jednání

KDE SEHNAT MATROŠ?

- On-line archivy: Anopress, PressReader, Monitora, Lexis Nexis
- Redakční on-line archivy
- Knihovny
- Screen recorder, screen capture

TECHNIKY KONSTRUKCE VÝZKUMNÉHO SOUBORU VE VÝZKUMU ZPO

- vysoká periodičita
- census a vzorek

univerzum – všechny zvažované jednotky obsahu (všechny zprávy odvysílané k tématu ve zpravodajství Primy v roce 2018)

populace – soubor jednotek, o němž se bude usuzovat (všechny zprávy odvysílané k tématu ve zpravodajství Primy v roce 2018 dostupné v archivu)

vzorek – soubor jednotek vybraných z populace (např. každá třetí zpráva z populace)

Konstrukce souboru v kvantitativní analýze

1. Nepravděpodobnostní výběr

- oportunistické vzorkování** (*convenience sampling*) - census, v němž tím, co definuje populaci je dostupnost jednotek, nikoliv výzkumná otázka (např. chci sledovat televizní zprávy nějaké stanice, ale zkoumám jen ty materiály, které byly umístěny do online archivu), není reprezentativní
- účelové vzorkování** (*purposive*) - volba na základě logických důvodů nebo dedukce (např. jen důležité články na dané téma), výběr vyžaduje věcné odůvodnění, výběr po sobě jdoucích jednotek (*consecutive*) např. horká fáze kampaně

TECHNIKY KONSTRUKCE VÝZKUMNÉHO SOUBORU VE VÝZKUMU ZPO

2. Pravděpodobnostní výběry

- Náhodný výběr
- Systematický výběr (n + x)
- Konstruovaný týden

TYP OBSAHU	DOPORUČENÝ ZPŮSOB KONSTRUKCE VZORKU
Obsah deníku (všechna vydání deníku) z období 1 roku	2 konstruované týdny
Pokrytí konkrétního tématu (nezaleží jen na produkčních cyklech)	6 konstruovaných týdnů
Obsah deníku (všechna vydání deníku) z období 5 let	9 konstruovaných týdnů
Obsah večerní zpravodajské relace z období 1 roku	Náhodný výběr dvou relací pro každý měsíc v roce (2 x 12)
Obsah zpravodajského portálu z období jednoho roku	4 až 12 konstruovaných týdnů (3 pro každý kvartál)s

KONSTRUKCE VÝZKUMNÉHO SOUBORU V KVALITATIVNÍM VÝZKUMU ZPO

Účelové výběry	Informačně bohaté případy
extrémní nebo deviantní výběr	neobvykle manifestace fenoménu
Intenzivní výběr	případy intenzivně manifestují daný fenomén, nejde však o extrémní případy
výběr o maximální variaci	případy dokumentují variaci fenoménu
homogenní výběr	má redukovat variaci
výběr typického případu	případy ilustrují to, co je typické
stratifikované účelové vzorkování	případy ilustrují charakteristiky podskupin
kritický případ	co platí pro tento případ, platí pravděpodobně i pro ostatní, umožňuje logické zobecnění
kriteriální výběr	výběr všech případů, které splňují dané kritérium
výběr na základě politické významnosti	výběr politicky důležitých případů

Patton (1990) in Hendl (2005: 154)